

PROPOSITIONES DAMNATÆ

*Circà materiam , quæ traditur
in prima Secunde.*

Non fit mentio primæ partis , cum
hæ damnatæ tantùm concernant
materiam moralem.

DE PROBABILIBUS.

PROPOSITIONES DAMN.

I. **G**eneratim dum probabilitate sive intrinsecâ ,
sive extrinsecâ quantumvis tenui modo à
probabilitatis finibus non exeat , confisi aliquid agi-
mus , semper prudenter agimus. Est 3. Innocentiana.

2. Si liber sit alicujus junioris , & moderni ,
debet opinio censeri probabilis , dum non constet
rejectam esse à Sede Apostolica tamquam improba-
bilem. Est 27. Alexandrina.

3. Non est illicitum in Sacramentis conferendis
sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti
relictâ tutiore , nisi id vetet lex , conventio , aut
periculum gravis damni incurrendi. Hinc sententiâ
probabili tantùm utendum non est in collatione
Baptismi , Ordinis Sacerdotalis , aut Episcopalis.
Est 1. Innoc.

D. THOMAS 22. quæstione 53. art. 5. Ad Pru-
dentiam pertinet præferre majus bonum minùs bo-
no ; at hoc non facit ille , de quo prima propo-
sitiō , sed è contra minus bonum præfert majori
bono , cum incerta certis , debile fundamentum
solido , apparenter falsa verioribus præponat ,
undè potius eligit id , quod simpliciter malum est ;
proindè talis non prudenter , sed sanè impruden-
tissimè procedit.

Age , hæc exemplis illustremus. Qui medica-
mentum reciperet , quod minùs salubre existima-
ret , spreto , ac abjecto altero , quod salubrius , &
ad

ad recuperandam sanitatem efficacius putaret, vel qui se navi committeret, quam minùs tutam, minùsque securam arbitraretur, relicta securiori, & tutiori; is perfectò in rebus corporalibus imprudenter ageret: ergò similiter, & multò magis imprudenter agunt, qui aggrediuntur opus, quod probabilius putant esse illicitum, & qui salutem spiritualem animæ opinioni minùs tutæ, minùsque probabili, ut navi probabilius perituræ committunt; *nec timent* (ut loquitur Hugo Victorinus) *animæ suæ legem dare, quam corpori suo nolum præscribere.*

Accedit alia ratio. Prudentia, cum sit virtus intellectualis practica, requirit certitudinem saltem moralem de honestate operationis: at qui sequitur opinionem minùs probabilem, & quidem *renuiter* talem, sive intrinsecam, sive extrinsecam faventem libertati in concursu probabilioris, quæ stat pro præcepto, non habet certitudinem moralem de honestate, & bonitate morali suæ operationis, ergò talis prudenter non agit. Major patet, minor etiam videtur manifesta: quis enim affirmare audeat, se habere moralem certitudinem de honestate, & bonitate morali illius operationis, quæ magis mala, quam bona sibi apparet, sive de quâ hoc iudicium, seu dictamen habet: probabilius, & verosimilius est, hanc actionem esse malam, & illicitam? qui verò operatur ex opinione minùs probabili, quæ refragatur præcepto, non potest non habere tale iudicium, seu dictamen in intellectu; cum opinio probabilior suffragans præcepto dicat, & suadeat probabilius esse, & verosimilius, actionem illam esse malam, & illicitam: ille igitur non habet certitudinem moralem de honestate, & bonitate morali suæ operationis, adeòque prudenter non agit. His adde verba D. THOMÆ quodlibet: 8. a. 13. *Ille, qui in quandam dubitationem inducitur contrarietate opinionum, si manente dubitatione, plures præbendas habet, periculo se committit, & sic procul dubio peccat. Quod à fortiori dicendum est de sententiâ probabili, & quidem renuiter probabili*

bili in concursu probabilioris Sententia enim merè dubia magis ad veritatem accedit, quam probabilis respectu probabilioris, cum dubia sit æquè probabilis, ac ejus contradictoria, probabilis verò per probabiliorē elidatur; majori proinde periculo se committit, qui sequitur probabilem relictā probabiliori, adedque imprudentissimè procedit.

Atque hæc est illa famosa Propositio, ex quâ tot aberrationes, tot periculosa doctrinæ moralis sequelæ, tot noxiarum assertionum infra expendendarum portenta eructata sunt. Vox communis probabilistarum hæc erat. *Qui probabiliter agit, prudenter agit: Illud probabile est, probabilitate non caret; igitur licet.* Quod si probabilitas deesset INTRINSECA, id est, motivum aliquod, seu ratio quâ opinio adornabatur, intrinseca; sufficiebat juxta illos, probabilitas extrinseca, id est nonnullorum, imò etiam unius (ut secunda propositio satis innuere videtur) junioris, & moderni auctoritatis, seu suffragium. Quin imò jaçtabant illi (ut habet Caballutius lib. 3. de Juris Canonici Theoriâ, & praxi cap. 13.) sibi genus humanum vinculo amplissima beneficentia adstrictum esse ob sublata peccata mandati: quia quæ olim habebantur pro criminibus, sua auctoritatis pondere reddidissent licita, & honesta; viamque illam arctam, & arduam, quæ ducit in Cælum, in amplissimam aream & planitiem converisissent; quâ tunc, & indiscriminatim universi absque ullâ difficultate in Cælum devenirent, solis exceptis, qui tantum beneficium non agnoscerent, Divinasque illas probabilitates non exoscularentur.

Hinc profluxit celebris hæc illorum objectio. *Objectio.* Cum jugum Christi sit suave, & onus ejus leve, ut dicitur Math 11: opiniones illæ in materiâ morum eligendæ sunt, quæ viam cœli planiorem, & faciliorem reddunt, quales sunt opiniones probabiles etiam tenues faventes libertati. Undè Casp. Ramuel in Theologiâ Regulari disp. 6. ait: *Eccles*

G

scant

siam Catholicam feliciorum dici debere, quod exuberet doctissimis viris, qui introduxerunt benignas opiniones, quia damnarentur plurimi quos sententia probabilitas salvat. Itaque, aiebant passim, novorum Caluistarum solertia, & industria via salutis quotidie dilatatur.

Resp.

R. Jugum quidem Christi suave esse, & onus ejus leve, sed ejus suaviter, & Levitatem oriri ex charitate, & gratia Christi illud emolliente, ac mitigante, ut docet D. Thomas 1.2. q. 98. art. 1. ad 3.; non verò ex usu, suo potius abusu *Probabilismi*, quem novi Casuistæ in Ecclesiam induxerunt. Unde absonum est dicere, illorum solertia, & industria viam salutis quotidie dilatari. Nam, ut rectè discurret Sinnichius Doctor Lovaniensis in libro de Saule I raëiri & Genis Protomonaicha tomo 1. p. 262. *Profectò iam non potest humana solertia ad semitam cæli adicere digitum unum latitudinis, quàm non potest ad staturam hominum adicere cubitum unum longitudinis. Etenim qui vita hominis constituit terminos, qui præteriri non poterunt, ipse quoque constituit via cæli terminos, qui dilatari non poterunt; ipse quoque constituit via tartari terminos, qui contrahi non poterunt: atque adeò illa permanet arcta, prout ab ipso constituta est, & hæc perseverat spatiosa, prout ab ipso constituta est.*

Addit noster Julius Mercorus, (qui primus fermè adversus commentum probabilis calanum strinxit) in libro suo de praxi opinionum limitatâ respondens ad prædicta verba Caramuelis. *Si nova, inquit, huic felicitati Ecclesia, quam supponit hic author, esset a. plaudendum, quòd ab Opinatoribus (seu probabilistis) fideles ad lauream Empyream promoverentur facilius, esset simul condolendum infelicitati sæculorum ante edentium, quibus hæc janua Cæli foret clausa. Undè profectò cum celebri Guigone Carthusianorum quondam Generali exclamandum esset: O Apostolorum tempora infelicissima! ò viros illos ignorantia tenebris involutos,*

lutos, & omni miseratione dignissimos, qui ut ad vitam pertingerent, propter verba Labiorum Dei, tam duras vias custodiebant, & hac nostra compendia nesciebant. * Psalmo 16.

Nescivit & ista compendia aliis locis Psaltes Regius, dum hæc ad Deum fundit. *Omnes via tuæ veritas* Psal. 118: non ait, omnes via tuæ *Probabilitas. Veritatem tuam doce me.* Psal. 24: non ait, *probabilitatem* doce me: sed *deduc me Domine in viam tuam*, (Psal. 85.) & *ingrediar in veritate tuam*, quæ certè gaudet sententia probabilior favens legi, non probabilis favens libertati.

Ex dictis satis colligi videtur damnatio Propositionis *secunda*. Porro quantum hæc ponderis libro *unius junioris*, & *moderni* tribuebat! *maximam* sanè *authoritatem* (inquit Angelicus 22. q. 10. a. 12.) *habet Ecclesia consuetudo, quæ semper est in omnibus amulanda*, illius autem consuetudo semper fuit Antiquos longè modernis præterre. *Designat itaque novitas* (aiebat S. Cælestinus, epist. 1.) *designat novitas laceffere Vetustatem*, uti illam hæc non obscurè laceffit Propositio. Itaque ex hujus damnatione liquet, non mox aliquid habendum esse, ut probabile, si extet apud authorem *modernum*. *Veteribus* longo sæculorum usu probatis, longè major præ hisce *junioribus*, est in Ecclesia *Authoritas*.

Alius error, qui in hac Propositione perstringitur, is est, inquit Steyaertius, quod quidam existimare viderentur, satis probabilis inesse alicui opinioni, si Sedes Apostolica eam nondum condemnasset, etsi jam passim Episcopi, & Universitates eam reprobassent: quasi nimirum Sedes Apostolica tacitò assensu probet, quidquid Solemni iudicio non improbat: adedque tantò tempore, hoc est usque ad Alexandrum VII., & Innocentium XI. probasse dicenda sit omnia illa moraliū opinionum portenta, quæ tandem per eodem improbavit Pontifices.

Propositio *tertia* dicebat sententiã probabili *tamen* utendum non esse in collatione baptismi, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis: eò quòd in illis obstat Lex, conventio, aut periculum gravis damni, puta, ne puer sinè vero & valido Baptismo moriatur, aut irritæ sint Ordinationes, & Consecrationes, quæ fierent ab hujusmodi Episcopis, ut & irritæ Absolutiones, quæ darentur à Presbyteris non verè ordinatis.

At benè; quod per hujus assertionis damnationem declaretur, illicitum esse in *cæteris etiam Sacramentis* conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relictâ tutiore: etsi nulla specialis obstat Lex, conventio, aut periculum gravis damni: nonne obstat periculum *irreverentiæ*? Nonne illud subest, dum quis in illis conferendis sequitur opinionem *probabilem*? Sanè sancta sanctè tractanda sunt: unde in Sacramentorum collatione probabilitatem sectari, *pertinet ad irreverentiam Dei, & contaminationem Sacramentorum*. 3. p. q. 64. a. 6.

Ex hâc propositione, ex infecto isto fonte profluxit sine dubio, inter alias scandalosa illa assertio. *Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, aut Ecclesiæ, etsi emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio, dummodo ore proferat se dolere, & proponere emendationem.* Sufficiebat scilicet, juxtâ hæc jacta fundamenta, opinio *probabilis* de dispositione pœnitentis. De hâc, & similibus infra titulò *de absolutione, & occasione proximâ.*

PROPOSITIO DAMN.

4. **P**robabiliter existimo Judicem posse judicare juxtâ opinionem etiam minùs probabilem. Est 2. Innocent.

D. THOMAS 22. q. 71. art. 4. ad 3. *Judex tenetur justam sententiam dare: qui autem judicat juxtâ opinionem etiam minùs probabilem, non dat justam sententiam.*

Undè

Undè ità judicare est *personarum acceptio, quæ inæqualitatem quamdam habet, in quantum attribuitur personæ aliquid præter proportionem causæ, in quâ consistit æqualitas justitiæ. 22. q. 63. art. 4. in corpore.*

PROPOSITIO DAMN.

3. **Q**uando litigantes habent pro se opiniones æquè probabiles, potest Judex pecuniam accipere pro ferendâ sententiâ in favorem unius præ alio. Est 26. Alexand.

D. THOMAS loco priori citato. *Justitia non declinat in unam partem magis, quam in aliam. Dum igitur litigantes habent pro se opiniones æquè probabiles, cur Justitiæ statêra non servat æquilibrium? Cur obducti antè Judicis oculi splendore statim auri perstringuntur? & statêra eò metallô gravis in partem dantis inclinatur?*

At ille est; inquis, *casus pro amico. Verius lapsum animæ esse pro amico dixeris.*

Praxis habet, & rectè, ut, dum est opinio æquè probabilis, convocentur à Judice partes ad componendum, vel ad rem ex æquò dividendam. Undè hîc exulet acceptio munerum, ob quæ res integra amico adjudicetur. Quod si ei, salvâ justitiâ, opitulari velis, adhibère potes studium extraordinarium, aliasque diligentias indebitas, quibus nulla alteri parti inferatur injuria. Hîc rectus, & unicus dici potest *casus pro amico.*

Alium casum *pro amico* ignorarunt Jura, ignorarunt Theologi, ignorarunt Patres, imò & Gentiles, quos inter eminet Cambyles Persarum Rex, *Terribilis celeberrimus ille justitiæ custos. Is donis corrupto punitio judici, filio ejus sanguinolento spectaculo interesse jussu, pellem vivo detrahi imperavit, & illâ (horresco referens) Judiciale indui Tribunal, cumque ruptis iudicis. filius semianimis à ferali tragediâ oculos averteret; age, inquit Rex, scande modò hoc tribunal cute paternâ cruentatum, judici succede patri futurus pœnarum successor, si paterna premas*

in acceptione munerum vestigia. Mitio remne Cambyfes, si modò viveret, in iudices exercentes casum *pro amico* nomine tenus à praxi puniti iudicis differentem pronuntiaret sententiam?

PROPOSITIO DAMN.

6. **A** *B infidelitate excusabitur infidelis non credens ductus opinione minus probabili. Est 4. Innocentii.*

D. THOMAS. Quodlibeto 2. art. 10. in his, quæ pertinent ad fidem, & bonos mores, nullus excusatur, si sequatur opinionem erroneam alicujus Magistri. Alioquin immunes à peccato fuissent, qui secuti sunt opinionem Arrii, Nestorii, & aliorum Hæresiarcharum. Licetne igitur Indo, aut Japoni sine infidelitate præstare assensum prædicanti V. G. sectam Mahometicam, quæ sibi verosimiliùs erronea videtur, licet aliundè umbratilis quædam probabilitatis species in eâ sibi appareat? An talis probabilitas quibusdam nixa Scripturæ locis perperam intellectis excusavit sectatores Arrii, vel Nestorii?

Juxtà hunc jure merito proscriptum errorem, omnes infideles etiam in infidelitate pertinaces salvari poterant. Nulla est enim Religio tam erronea, quæ non tenui quadam probabilitatis superficie induta esse videatur. Si tales salvari poterant, frustrà dictum est Marci 16. *Qui non crediderit, condemnabitur.*

De Legibus, & Libris prohibitis.

PROPOSITIO DAMN.

1. **P** *Opulus non peccat, etiamsi absque ullâ causâ non recipiat legem à Principe promulgatam. Est 28. Alex.*

D. THOMAS 1. 2. q. 96. art. 4. in corp. *Leges posita humanitùs, siquidem justæ sint, habent vim obligandi in foro conscientia. Obligat igitur & lex à Principe promulgata, proinde peccat opulus absque ullâ causâ illam non recipiens.*

Hæc

Hæc supposebat propositio leges habere vim obligandi à populo & ab eo Principi datum esse potestatem, ita ut in beneplacito populi situm sit leges Principis vel recipere, vel repudiare. Sed illud principium præstufocat Angelicus eodem articulo ad 1. *Apostolus dicit ad Rom. 13. OMNIS POTESTAS HUMANA à DEO EST: & ideo qui potestati resistit, Dei Ordinationi resistit, & secundum hoc efficitur reus quantum ad conscientiam.*

Deinde, etiamsi id verum foret: tamen Princeps à populo constitutus hoc ipso, quo Princeps à populo constitutus est, iam leges ferendi potestatem habet, nec non ad earum observationem populum obligandi. Vide etiam *Sreyaertsum pag. 69*

PROPOSITIO DAMN.

2. **L**ibri prohibiti, donec expurgentur, possunt retineri, usque dum adhibitâ diligentia corrigantur. Est 45. Alex.

D. THOMAS 1. 2. q. 96. art. 6 in corpore. *Omnis lex ordinatur ad communem hominum salutem, & instantè non obtinet vim, & rationem legis. Ordinatur autem, & maximè conducit ad salutem animarum, ut non solum non retineantur libri prohibiti absolute, sed etiam, ut non retineantur prohibiti sub istâ formulâ, donec expurgentur, vel corrigantur. Etenim non minus horum, quam illorum retentioni inest erroris periculum: quod provida, & pia Mater Ecclesia communi animarum saluci consulens summò studio à Fidelibus conatur avertere.*

PROPOSITIONES DAMNATÆ.

Circà materiam, que tractatur in secunda secunda.

De virtutibus Theologicis in genere.

PROPOSITIO DAMN UNICA.

Homo nullo unquam vita tempore tenetur elicere actum Fidei, Spei, & Charitatis ex